

2022-02-28

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KUN 2022/15

Samråd över Skarpnäs naturreservat

Förslag till beslut

Kulturnämnden antar förslag till yttrande enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelse daterad den 28 februari 2022.

Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Syftet med naturreservatet är att bevara ett tätortsnära naturområde för rekreation och friluftsliv samt bevara dess gamla skogar, hållmarker, sjöar, våtmarker, brandfält och hävdade marker, samt dess artrika växt- och djurliv. Reservatets karaktär med grova, gamla och döda träd, inslag av ädellövträd samt kulturmiljöer ska särskilt vårdas och gynnas. Det finns inga fornlämningar registrerade i Riksantikvarieämbetets databas, Fornsök. Däremot finns ett flertal lämningar av äldre bebyggelse och anläggningar i reservatet.

På de informationstavlor som tas fram bör förses med QR koder som är kopplade till kommunens hemsida. På detta sätt kan besökare ta del av mer information och få kunskap om Nackas historia och kulturarv i det specifika området.

Ärendet

Kulturnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter över förslag till nytt naturreservat, Skarpnäs i Boo.

Kulturnämnden ska enligt nämndens reglemente ägna uppmärksamhet åt:

- utformning och utsmyckning av offentliga platser och byggnader.
- vara rådgivande vid utformning och utsmyckning av bostadsområden, där nämndens medverkan påkallas.

Kulturnämnden ska verka för bevarande av estetiskt och kulturhistoriskt värdefulla eller i samhällsbilden karaktäristiska byggnader, anläggningar och anordningar.

Kulturnämnden yttrar sig i frågor som rör:

- behov av anläggningar och lokaler för kulturverksamhet,
- fysisk planering, utifrån sitt ansvarsområde som remissinstans.

För att till fullo sätta sig in i förslag till föreskrifter, avgränsningar och skötselplan för Skarpnäs naturreservat hänvisas till bifogade länkar för som finns på kommunens hemsida.

Planprogrammet i korthet vad gäller de frågor som berör kulturnämnden

Syftet med naturreservatet är att bevara ett tätortsnära naturområde för rekreation och friluftsliv samt bevara dess gamla skogar, hällmarker, sjöar, våtmarker, brandfält och hävdade marker, samt dess artrika växt- och djurliv. Reservatets karaktär med grova, gamla och döda träd, inslag av ädellövträd samt kulturmiljöer ska särskilt vårdas och gynnas. Inom området ska det finnas möjlighet till olika friluftsaktiviteter, naturupplevelser och vardagsrekreation. Naturvärdena är en förutsättning för att bibehålla de rekreativa värdena och friluftslivet ska utvecklas i samspel med bevarande av biologisk mångfald. Syftet ska tillgodoses genom information, skötsel och anläggning av mindre friluftsanordningar samt vid behov utmärkning av stigar och leder och värdefulla platser ur natur- och kultursynpunkt. Vidare ska syftet uppnås genom att skogen i huvudsak lämnas för fri utveckling. På vissa platser genomförs naturvårdande åtgärder som frihuggning av gamla träd och utglesning av täta trädbestånd för att eftersträva en olikåldrig skog med en kontinuitet av äldre träd och död ved. Öppna marker ska hävdas. Våtmarker ska restaureras vid behov. Området hålls tillgängligt så att besökare kan bedriva olika typer av friluftsaktiviteter och ta del av de värden som naturen har i reservatet. Enklare anläggningar för friluftslivet ska finnas för besökare med olika behov av tillgänglighet, samtidigt som anläggningarna ska ha en kanaliseringseffekt så att både den biologiska mångfalden och områdets värden för friluftslivet bevaras och gynnas.

Förutom naturreservatets föreskrifter gäller i området bland annat följande bestämmelser

- Kulturmiljölagen (1988:950), enskilda såväl som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks och begränsas.

Fornlämningar/Kulturhistoriska lämningar Beskrivning

Det finns inga fornlämningar registrerade i Riksantikvarieämbetets databas, Fornsök. Däremot finns ett flertal lämningar av äldre bebyggelse och anläggningar i reservatet. Vid Danmarks ängar, där bäckfåran är som brantast, finns en samling stenar som skulle kunna vara rester från fundament från en kvarnanläggning. Vid Danmarks ängar finns även rester av torpgrund. Telegrafberget som ligger vid Saltsjön är områdets högsta punkt. Platsen har fått sitt namn efter den optiska telegraf som placerad där. Den var en del i kommunikationsnätet längs ostkusten på 1700- och 1800-talet. Än idag finns tydliga spår av den stensatta stig som går upp mot toppen av berget. Söder om telegrafbergets finns ett område kallat Alpbaden. Alpbaden var i början av 1900-talet tänkt att bli ett nytt

Saltsjöbaden. Projektet lades ner men det finns tydliga spår av gammal bebyggelse kvar i form av stengrunder och stenterasser. Glasbrukssjön har fått sitt namn på grund av att det på 1700-talet låg ett glasbruk vid sjön. Mellan Svartpotten och Glasbrukssjön finns idag rester av ett vattensystem som användes av glasbruket.

Bevarandemål

De kulturhistoriska lämningarna ska bevaras och skyddas. Information om lämningarnas kulturhistoria ska finnas.

Skötselåtgärder Restaureringsåtgärder:

- Skyltar tas fram för kulturlämningarna vid Alpbaden.

Löpande åtgärder:

- Röjning av sly som riskerar att skada eller täcka lämningarna.

Enhetens analys och bedömningar

Då inga fornminnen finns i området behövs inga specifika påpekanden. De skyltar som tas fram bör vara kopplade till information på hemsidan och gärna förses med QR koder så att det enkelt går att ta del av mer information på kommunens hemsida och även ge kunskap om Nackas historia och kulturarv i det specifika området.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om nytt naturreservat påverkar inte kulturnämndens budget.

Konsekvenser för barn

Närheten till naturområden blir positivt för barn och ungdomar som bor i närheten. Barn och ungdomar är en prioriterad målgrupp för kommunens kultur och fritidsverksamhet. Det innefattar bland annat att beakta behovet av ytor för rörelse i så väl organiserad som icke organiserad form.

Bilagor

Bilaga 1 Yttrande för Skarpnäs naturreservat

Bilaga 2 Samrådshandlingar över Skarpnäs naturreservat

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Susanne Broman Kjulsten
Samhällsplanerare
Kultur- och fritidsenheten